

LAKIALOITE 18/2008 vp

Laki perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Yksi koulun perustehtävistä on kasvattaa nuori ymmärtämään ja kunnioittamaan itseään, toista ihmistä ja kaikkea elollista. Ihminen tulee todeksi tunteiden, varsinkin hyvien tunteiden, hyvyyden ja rakkauden kautta. Jos ihmiseltä puuttuu ihmisenä olemisen taito, kokemus ja oppi, ei pelkästään hän itse ole hukassa, vaan myös yhä laajeneva piiri hänen ympärillään.

Tänä päivänä koulu on kuitenkin pitkälle keskittynyt tuottamaan hyvää työvoimaa yhteiskunnassa eri koneistoille. Varsinainen perustarkoitus on hyödyn nimessä jäänyt ja jätetty sivusaan tai kokonaan syrjään. Näin koulu valmistaa vajavaisia ihmisiä, joilla on mekaanista tietoa, mutta ei syvällistä käsitystä ja oivallusta siitä, kuinka elämä tulee elää elämän arvoisesti.

Kouluihin tarvitaan ihmisenä olemisen oppia. Opetussuunnitelmaan on siten lisättävä uusi oppiaine, jonka nimenä on "Ihmisenä oleminen" tai "Suvaitsevaisuus ja rakkaus". Rakkaus on suvaitsemista, välittämistä, empatiaa, kunnioittamista, huomioon ottamista, yhteisöllisyyttä, siis sitä kaikkea, mitä ihminen iästä riippumatta tarvitsee tullaan toimeen toisten kanssa ja ollakseen tasapainossa itsensä kanssa. Näiden kaikkien piirteiden ja opetusten tarve on Jokelan tragedian jälkipyykeissä todettu monella asiantuntijasuulla Suomessa huutavaksi. Uusi oppiaine auttaisi osaltaan tämän vajeen täyttymiseen.

Huolestuttavan suuri osa, jopa neljännes, kärsii masennuksesta. Stressi ja sen seuraukset jäytävät jo nyt sekä suomalaista koulu- että työmaailmaa. Kiusaamisessa sekä suomalaiset koulut että työpaikat ovat EU:n kärkikastia. Kyynisyys

ja välinpitämättömyys itsestä ja muista ovat yleisiä elämänsenteita. Niistä sikiää yksinäisyyden ja osattomuuden tunne, haluttomuus ja väsymys ja jopa rikollisuus. Kaikki nämä ilmiöt ovat arkisen rakkauden puutostaudin ilmenemisiä. Samoin on pudokkaiden määrän jatkuva kasvu sekä kouluissa että yhteiskunnassa ylipäänsä. Rakkausvaje tulee kansantaloudelle kalliimmaksi kuin saatamme edes aavistaa. Huonosti voiva ihminen on tuottamaton ja jopa pelkkä kuluerä, kun taas hyvin voiva ihminen maksaa itsensä ja kantaa oman osansa yhteiseen keloon.

Uuteen oppiaineeseen tulee kuulua myös parisuhdeoppi, sillä miehen ja naisen välinen intiimi suhde ei ole pelkästään kaupallisesta maailmasta otettuja malleja, kuten pornografiateollisuuden antamat, eikä myöskään vain ehkäisyä ja sukupuolitautilien välttämistä. Miehen tai naisen tai kahden samaa sukupuolta olevan ihmisen välinen intiimi suhde on pitkälle hellyyttä ja kunnioittamista, läheisyyttä, hyväilemistä ja yhdessä hymyilemistä. Niitä ei voi opettaa, mutta niihin voi opastaa. Niin tässä kuin kaikessa ihmisenä olemisen opissa tulee käyttää hyväksi kaikkien taiteen lajien tarjoamia keinoja: draamaa, kirjallisuutta, musiikkia, kuvataidetta. Siihen tarkoitukseen Suomessa on jo alan ammattilaisten joukko valmiina. On vain järjestelykysymys ottaa heidät mukaan tähän toimintaan. Samalla koulun vähälle jäänyt taideopetus ja -kasvatus saisivat kaipaamansa lisäpanostuksen. Jos taiteella kyetään sairaaloissa ja laitoksissa eheyttämään rikki menneitä ihmisiä, miksi sillä ei kyet-

täisi estämään ihmisiä menemästä rikki ja rikkomasta toisia?

Ihmisenä olemiseen kuuluu sivistysmaassa myös kohtuullisen tapakulttuurin hallitseminen: pöytätavat, puhuttelu, puhuminen. Myös niissä on suomalaisessa yhteiskunnassa suuri aukko, joka tekee arjen tilanteet monesti epämiellyttäväksi ja jopa vastenmielisiksi. Myös niihin on opetuksessa kiinnitettävä huomiota.

Ihmisenä oleminen -oppiaineen tarkoituksena on lisätä sekä henkistä että taloudellista hyvinvointia. Olemme siirtymässä monikulttuuriin, kansainvälistyvään Suomeen. Siinä Suo-

nessa tarvitaan entistä enemmän laajaa yleissivistystä, ihmisenä olemisen ymmärrystä. Tämän oppiaineen tarkoituksena on johdattaa kasvavat sukupolvet siihen. Oppiaine edellyttää myös opettajakoulutukselta sen vaatimien tietojen ja taitojen vahvistamista. Tämän päivän oppilaat ovat huomispäivän vanhempia ja kasvattajia. Pitkällä tähtäimellä "ihmisenä olemisella" onkin tarkoituksena tehdä itsensä turhaksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 453/2001, seuraavasti:

11 §

Opetuksen sisältö

Perusopetuksen oppimäärä sisältää, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, kaikille yhteisinä aineina äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä, vieraita kieliä, ympäristöoppia, terveystietoa, uskontoa tai elämäntutkimusta, historiaa, yhteiskuntaoppia, matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa, maantietoa, liikuntaa, musiikkia, kuvataidetta, käsityötä, kotitaloutta sekä ihmisenä

olemista. Opetus voi perustua, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, erilaajuisiin oppimääriin. Perusopetuksen järjestäjä voi 7 tai 8 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 2008

Tommy Tabermann /sd
Tuula Peltonen /sd
Pia Viitanen /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd
Ilkka Kantola /sd
Jukka Gustafsson /sd

LA 18/2008 vp — Tommy Tabermann /sd ym.

Pertti Virtanen /ps
Katja Taimela /sd
Jutta Urpilainen /sd
Sirpa Paatero /sd

Merja Kuusisto /sd
Pauliina Viitamies /sd
Esa Lahtela /sd
Marjaana Koskinen /sd